

Boehmer Trage. 1798 nr. 1 d ist hinter } eingekleben
1798 nr. 4 v oball "

" " " nr. 1 c

22
DE
IVDICIO MEDICI FORENSIS
SAEPE DV B IO

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICO - FORENSIS

QVAM

1398,
1a
CONSENSV ET AVCTORITATE
GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS

AD SVMMOS IN MEDICINA
ET CHIRVRGIA HONORES

IMPETRANDOS

D. XXI. IVNII MDCCCXCVIII.

H. L. Q. C.

PVBlicAE ERVDITORVM DISQVISITIONI SVBMITTET

GOTTLIEB AVTENRIETH

VITEBERGENSIS

MEDICINAE CANDIDATVS.

VITEBERGAE,
LITERIS TZSCHIEDRICHII.

175
IUDICIO MEDICI FORENSIS

SAEPTIMO

INSTITUTIONES IN PRAXI MEDICAE FORENSIS

EXAMEN

INSTITUTIONES

INSTITUTIONES MEDICAE FORENSIS

AD STUDIUM IN MEDICINA

INSTITUTIONES HONORIS

INSTITUTIONES

INSTITUTIONES

INSTITUTIONES

INSTITUTIONES

INSTITUTIONES

INSTITUTIONES

INSTITUTIONES

INSTITUTIONES

PERILLVSTRI

AC

GENEROSISSIMO DOMINO

DOMINO

HENRICO FRIDERICO

L. B. DE AVTENRIED

IUDICII CAMERALIS IMPERII GERMANICI

ASSESSORI

DOCTRINA MERITIS IN REM GERMANIAE

CIVILEM ET LITTERATAM

VIRTUTE VERA ANTIQVA FIDE INSIGNIQUE PRVDENTIA

CONSPICVO

AC MAXIMIS MVNIFICENTIAE DOCUMENTIS

AB EO ACCEPTIS

SIBI IMMORTALI

DISSERTATIONEM HANC INAVGVRALEM

FIA GRATISSIMAQVE MENTE

D. D. D.

A V C T O R

TANTI QVE NOMINIS

GVLTOR OBSTRACTISSIMVS

GOTTLIEB AVTENRIETH.

§. I.

Quemadmodum omne studium medicum, tum ratione ambitus, tum imprimis ratione sublimis atque diuini, quem sibi propositum habet finis, reliquis litterarum studiis omnino aequiparandum est; sic nouissima eiusdem pars, Medicina forensis, ceteris aliis partibus, si non palmam praeripit, iisdem tamen certe non cedit.

Est enim cognitionum ex omni Medicina repetitarum complexus, quibus suffultus medicus forensis casus Iuris controuersos dilucidat. Hac ergo de causa et ratione tractationis obiectorum, a quaecunque alia medicinae parte maxime diuersa, omni iure recentioribus temporibus magis exulta et ad maiorem perfectionis gradum redacta est. Quanquam enim iam in lege Mosaiica vestigia huius scientiae deprehenduntur, ubi v. c. legislator de signis virginitatis, leprae, ut morbi interdum simulati loquitur, quamuis quoque GALENVS a) ad differentiam inter pulmones qui respirant, et eos qui nondum respirant attendat librumque b) singularem de morbis simulatis, remediisque hos detegendi reliquerit, ipsaeque leges a IUSTINIANO promulgatae ad hanc sententiam spectantes deprehendantur, v. c. de legitimo tempore partus ad praecauendos liberos supposititios; haec omnia tamen nomen modo capitum separatorum atque ex nexu systematico dissecto-

rum

a) De usu partium, Lib. VI. Cap. XXI. Tom. I. pag. 585. *der Gesnersehen Ausgabe.*

b) Quomodo deprehendere oporteat eos qui aegrotare se fingunt, Tom. I. pag. 237.

rum merentur, et propria huius scientiae origo Constitutioni criminali Carolinae ab Imperatore Carolo V. anno 1532 editae debetur, in qua nimirum sancitur de lethaltate vulnerum, de infanticidio, homicidio, abortu et sic porro, ad enucleandam veritatem medicos esse consulendos, quod optimo iure omnino sancitum esse, arbitror. Si enim verum est, et quis est qui dubitet? nullam rempublicam sine legibus earumque iusta administratione consistere posse, salutemque eius summam, in magna copia sanorum questumque facientium civium cerni aliter fieri non potuit, quin etiam legislatores in republica regunda, medicorum egeant auxilio, quandamque auctoritatis partem in illos transferre cogantur, quippe qui corporum naturalium, causarumque quibus illa mutari solent ac possunt cognitione, rerumque salubrium scientia hanc salutem quam maxime confirmare et augere possunt. Haec enim scientia est, quae Iureconsultis in rebus dubiis atque ambiguis lucem accendit, viamque demonstrat; huius disciplinae ope iudex criminalis statum causae rite cognoscere, rectumque legibusque consentaneum ferre queat iudicium; haec est, cuius auxilio suffultus defensor, causam delinquentis, visum repertum recte examinando atque diiudicando, rite agere potest.

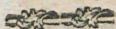
§. 2.
Simulae enim quaestio circa vitam, sanitatem, mortem, violentiam, externam, facultates animi a corporis conditione dependentes, movetur, medicorum sententia consulenda est, sine qua leges silent. Si causas civiles et criminales intueris, saepissime maximam partem a Medicorum consiliis dependent, iura natiuitatis, privilegia aetatum, haereditatum aditiones, ultimae voluntatis validae significationes, officiorum gestiones, aut ab illis excusationes iustae, comparationes in foro et variae eiusmodi quaestionum tricae plures aliae, immo

inmo Medici saepe solummodo decernunt, an excusandus puniendus sit, qui deliquit. Medicus ergo forensis sapiens, et in disquirendis dubiis quaestionibus prouidus atque perspicax, facti indolem causarumque nexum exponendo, similitudines veri, falsa specie ludentes discutendo, mediaque quibus veritas erui possit suggerendo, iudicem ipsasque peragendas causas maximo afficit beneficio.

§. 3.

Quam difficile vero interdum sit, hanc veritatem detegere, quantisque saepe medicus forensis prematur laboribus, definitam ferre sententiam, nemo forsitan est, qui negare audebit, immo saepe totam quaestionem dubiam atque incertam relinquere cogitur, quod etiam FORTVNATVS FIDELIS his verbis fatetur: „Sed illud etiam ignorandum non est in nonnullas rerum occasiones medicum nonnunquam incidere, vt cum nihil certi de re proposita constet, dubia omnia incertaque referre nos etiam oporteat. Non semper enim promptae sunt rerum atque effectuum notae, vt propterea in dubia et ancipiti Medicorum relatione satis iusta esse possit excusatio.“ Qualia autem exinde sequi debent damna, et quam recta legum administratio in reum puniendo vel infensum absolueno impeditur, omni tempore Celeberrimi Viri bene fenserunt, omnemque adhibuerunt operam, haec dubia imminuere, maioremque in hac sententia proferre certitudinem. A re ergo non plane alienum fore putau, si de progressibus meis qualibuscunq; specimen prolaturus publicum, pro viribus meis in causas inquirerem, quae medicum forensis saepe impediunt, definitam edere sententiam.

In ipsa autem tractanda materia sic versabor, vt antea, in quo Medici forensis praecipuum consistat officium finiam, deinde vero causas quibus impeditur hoc suo officio rite fungi saepe haud potest perlustrare.

§. 4.

Officium medici forensis primum, maximeque omnino arduum in eo cernitur, ut iudici ratione quaestionis propositae habita, *relationem causae ad effectum et effectus ad causam* certitudine quantum fieri potest historica, definiat. Quo melius vero hoc suo officio rite fungi possit, primo necessarium est, omni diligentia rem indagandam inuestigare, de eo quod cognouit, clare renuntiare, denique accuratam legibusque scientiae suae consentaneum iudicium addere.

Obiecta vero in quibus medici forensis studium versatur, vel corpora uiua sunt, quorum aetatem, sexum, constitutionem tum corporis tum animi, laesiones, morbos et sic porro definire debet, vel corpora mortua sunt, in quibus causa mortis eruenda, vel denique corpora uita earentia, quorum virtutes et nociuae et salutares inuestigandae sunt.

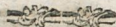
Corporis uero disquisitio ad ueritatem eruendam suscepta, nomine *obductionis legalis* insignitur eumque praecipue in finem instituitur, ut causa qua statui hominis naturali iniuria eiusdem actiones perturbans applicata est, eruatur. Haec obductio rursus mox inspectio, quatenus nimirum corpus obducendum adhuc uita gaudet, mox sectio, quatenus uita priuatum est, appellatur. Illa etiam externa haec interna dicitur.

§. 5.

Quamquam enim sunt, qui in quibusdam corporibus mortuis externam tantum inspectionem iam sufficere contendunt, haec satis iam causam mortis inuestigari posse, rati, cum multis aliis affirmare malle, in omnibus corporibus mortuis legali modo dissecandis, sectionem omnium cautatam suscipiendam esse. Potest enim corpus legaliter obducendum nullum externo intuitu perpeffae uolentiae signum prodero, laesione nempe

neque lethali nullum vestigium externum relinquire, sectione tamen detegitur, vita violenter fuisse priuatum. In ventriculo v. c. cibis oppleto ictus minus vehemens lethalem rupturam, externe non cognoscendam, producere potest. Ictu, vel lapsu leuiori in regione ossis sacri lethalem cerebri commotionem interdum produci quis est quem fugiat? qua vero alia ratione, nisi sectione, veritas detegi possit, equidem non video.

Sed in gratiam eius etiam qui delictum commisit, atque ad hunc defendendum sectio totius corporis omniumque cavitatum maxime necessaria videtur. Omnes enim leges, tum diuinae tum humanae, poena capitali, tantum eum affici iubent, qui alium interfecit, non qui alium in vitae periculum induxit. Vnde vero demonstrari poterit, hoc vitae discrimen adfuisse, omnemque spem vitae conseruandae abfuisse; vnde defensor demonstrare poterit, mortuum non a laesione ipsa, sed a longe alia causa simul accedente animam exhalasse, nisi sectio suscipitur, sine qua vix defensio cogitari posse mihi videtur. Potest v. c. quidam vomica pulmonum laborans, ictu quodam in capite humi proflerni animamque statim efflare, neque haec violentia vera mortis causa appellari potest. Vehementia enim illa vomica dirumpere potuit, pusque in magna copia effusum omnem respirationem tollit, atque violentiam externam lethalem reddit; qui aneurismate in pectore laborat, a sola rixa, aut leui lucta, qua illud rum-pitur, protinus potest extingui, quam iniuriam multi alii certe sine magno incommodo fuissent perpeffi, ideoque sectione instituta, et veritate detecta, legum indulgentia his in locis sententiam reddet mitiorem.

§. 6. *magis* *Lex* *mollis* *quod* *si* *quoniam*
Eo magis ergo si mihi errasse videntur, qui cum LEYSERO c) omnem sectionem legalem vanam superfluumque iudicarunt, contententes, praecipue eam magis a consuetudine quam a necessitate ortum ducere, lethalitatem vulnere ex effectu fluere, legesque nullam distinctionem inter mortes a laesione ipsa et illas ab interueniente causa ortas admittere.

At hi autem perpendant, nullam delicti poenam locum habere posse, nisi antea certitudo facti constet; leges enim causam mortis proximam, non accidentalem respiciunt. Aut enim causa mortis probabilis iam patet, vel adhuc latet. In priori casu nihil aliud euictum est, nisi quod mors longiori, vel breuiori temporis spatio laesionem fuerit sequuta, an vero mors ab hac laesione ut causa proxima dependeat, an forsitan ab alia simul interueniente, a laesione plane diuersa, non constat. In altero vero casu iam per se patet, causam adhuc eruendam esse. Quomodo autem id quod leges praecipunt pro mera consuetudine haberi possit, non intelligo. Quamquam enim iure Romano sectio legalis non expresse sancita est, tamen loca quaedam d) hinc et illinc in illo dispersa sine ulteriori indagazione vulnere vix intelligi possunt. Ius vero Canonicum e) iam distincte sectionem postulat, sicut et lex Salica speculumque Saxonicum. In ipsa

c) POLYC. LEYSERI differt. de frustranea cadaveris inspectione, Helmst. 1723.

d) L. II. §. 2. et 3. l. 15. §. 1. l. 30. §. 4. l. 36. §. 1. l. 51. ad legem Aquileam. Praecipuus vero locus ad rem probandam reperitur l. fin. ad l. Corn. de Sicar. vbi verba sic sonant: „Si in rixa percussus homo perierit, ictus vnus cuiusque in hoc collectorum contemplari oportet.

e) C. 12. X. de homicid. et c. 18. X. eodem.

ipsa vero Constitutione criminali Carolina et quidem art. 147. et 149. magna cum praecautione et commendatur et praecipitur. Quid vero negatam distinctionem attinet, hanc contra ipsas leges LEYSERVS assumit, quae in laesionibus non remotam, sed vnicam proximam causam scire cupiunt, ipsumque Ius commune, contra quod proprie scripsit, illum refutant, dum nimirum laesiones absolute lethales ab accidentalibus discretis verbis distinguunt. f)

§. 7.

Cum ergo omnis atque vnicus obductionis finis in eo cernatur, ut certitudo delicti quantum fieri potest, eruatur reoque nec lenior nec atrocior facta, sed legitima imponatur poena, eius necessitas luce clarior hinc mihi patere videtur; nisi enim corpus delicti g) ut vocant extra omne dubium collocatur, nulla alia via, iustam contra reum ferendi sententiam iudici aperitur.

§. 8.

f) L. 30. §. 4. ad legem aquilianam.

g) Falso mihi quidam corpus delicti per eum definire videntur, qui vulnus fecit, qui potius delinquens vel auctor criminis appellari meretur, et cuius vis adhibita praecipuam laesionis causam constituit; sed non de causa tantum, sed potius de effectu eius quae vitam turbavit, et num ex illa nociva mutatio absolute sequuta sit quaeritur, et saepe factum ab initio commissi facinoris auctor latet. Sic etiam alii quoque falso instrumentum laedens, hoc nomine insigniunt; quo tamen nil, nisi hoc declaratur, hoc nec alio instrumento vulnus factum esse, minime vero modus, qui nocuit perspicitur. Melius itaque Celebrissimus BOSIUS in dissert. de corpore delicti medicae indagando, L. 1783. in certitudinem facti posuit, omniumque effectuum ex facto illo originem repetentium.

§. 8.

Omnia quae ipso obductionis actu inveniuntur notatu atque ad illustrandam rem digna, ab actuario in commentario actorum summam adnotantur, quod scriptum *renunciatio* siue *relatio* dicitur. Qua ratione autem haec obductio instituta et peracta, quid ea erutum fuerit et quid exinde ex corpore delicti ad dilucidandum casum controuersum secundum fundamenta medica decidendum sit, medicus obducens in *viso reperto*, iudici a quo requisitus est, copiosius fufiusque renunciat; hinc visum repertum dici posset enumeratio omnium quae in corpore indagando a statu naturali aliena occurrunt.

Talis autem enarratio plana sit, perspicua, atque clara, gaudeat logica breuitate, nil desit neque in formalibus neque in materialibus, quam maxime cum illa ab actuario in ipso obductionis actu composita relatione consentiat et ut vno verbo omnia amplectar, sit sic comparata, ut statum controuersum dilucidando, iudici tutam demonstret viam, iustam, legibusque consentaneam ferendi sententiam. His virtutibus praeditum visum repertum optimo iure bonum rectumque appellari poterit, neque vnquam defensori ansam praebebit, illud atque totam obductionem vanam, dubiam, irritamque pronunciandi. Quoniam vero saepe minime in potestate medici deponentis est, tantam in quaestione proposita accendere lucem, tamque securum iudici complanare tramitem in *causas* nunc inquiraturi sumus, *quibus ille aut iudicium suum plane tollere aut saltem dubium atque ambiguum reddere cogitur.*

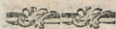
§. 9.

Causa sat grauis, qua medici forensis iudicium saepe dubium reddi debeat, in *imbecillitate artis* fundamentum mihi habere videtur, quippe quae

quae non semper indubitat nititur principiis. Quanquam enim non cum CELSO h) affirmare vellem, medicinam meram esse artem coniecturalem neque ei plerumque, non solum coniectura, sed etiam experientia respondere; quanquam non cum aliis contendere auderem, illam nullo certo niti principio nullamque certitudinem, neque ratione, neque experientia probatam in ea cerni; multa tamen ei adhuc inesse, vel altis adhuc tenebris obuoluta, vel dubia et plane incerta, vel saltim tantum probabilia, quicumque in interiores medicinae recessus penetrauerunt, neque rem praecognitis opinionibus constricti inuestigauerunt, ingenuè fateri coguntur. Neque etiam hoc scientiae huic quasi diuinae eiusque egregio fini vnquam opprobrio verti potest. Cum enim omnis cognitionis nostrae fons in experientia et recte inde deducta conclusione consistat, hac imbecillitate cum alia quacunque scientia, quae naturam obiectum habet laborat. Omnia ab experientia dependent, neque vllus in Medicina ac Chemia, Mechanica et sic porro propriam veramque essentiam rerum, eorumque modum agendi alia ratione quam sensuum ope cognouit. Nemo forsitan inficiabitur Chemicum v. c. et Mechanicum vires atque relationes naturae mortuae pro lubitu atque sine proposito mutare, coniungere, ducere, indeque noua resultata atque phaenomena producere posse; sed nunc quaeras quaeso Chemicum, in quo essentia Oxygenii, Carboni consistat; quaeras Mechanicum, de essentia vis grauitatis, cohaesionis, quaeras, qua ratione hi quotidiani effectus fiant, cur haec partes se inuicem attrahant, illae se fugiant, qua ratione coniunctiones et decompositiones partium elementarium fiant; vel nihil respondere vel hypotheses, quam maxime sibi contrarias proferunt.

h) CELSUS in praef. ad L. I.

Hanc igitur artis suae imbecillitatem omnium temporum medici celeberrimi bene sentientes omni diligentia adhibita varias excogitarunt opiniones, variasque protulerunt sententias, ad dubia illa atque incerta explicanda, meliusque illustranda, haecque hypotheseum medicarum vera origo, quae quanquam non parvus earum deprehenditur numerus, tamen si recte adhibentur atque aestimantur, i) neque iis plus quam par est tribuitur, non plane omni utilitate carent. Rem enim nunc adhuc incertam summaque obscuritate laborantem non nisi hypothetica explicatione saltem probabilem redditam, sequenti tempore feliciori observatione, attentiorique investigatione, probabiliorem reddi, tandemque argumentis maioris momenti, atque ab omni dubitatione liberis confirmari et in veritatem indubitam abire posse, nemo forsitan negabit, experientiaque, optima cognitionis matre, comprobatum habemus.

Nullo modo autem medico forensi vnquam condonabitur, si ad quaestionem dubiam dilucidandam, hypothetica vtatur explicatione et huic iudicium superstruat. Leges enim non probabiliorem sed certam indubitamque desiderant sententiam, et quilibet probus, cui vita atque libertas hominis minime res leui pretii esse videtur, cui tamen simul recta legum administratio, ad securitatem reipublicae tam necessaria, curae cordique est, ingenue potius limitatas mentis nostrae vires et in iis positam artis imbecillitatem fatebitur, iudiciumque suum tam diu suspendet aut saltem dubium pronuntiabit, donec certioribus argumentis ductus, rem ab omni dubitatione atque contradictione liberam reddi pot-

i) Vid. Dissert. inaug. CHARITII amici longe aestimatissimi, Vit. 1796. edit. de hypotheseibus medicis recte aestimandis.

poterit, quam intempestiva superbia impulsus probabilem suam sententiam pro vera venditare, iudicemque in summum inducere periculum, iniustam ferendi sententiam.

§. 11.

Exemplis nunc quibusdam demonstrabo quam saepe haec imbecillitas artis iudicium medici dubium reddit.

Variis ex causis interdum quaestio de *virginitate vel praesente vel deperdita* moveri potest, cum forsitan puella, quae marem admisit castitatem integram adhuc iactitet, vel femina ideo diuortium quaerat, quod maritus officium coniugale non praeslet, aut sub coniugii vel dotis spe a marito se stupratam aiat, aut iuuenis virginem aliquam se deslorasse inaltitose iactitet, et quae sunt reliqua obductionem a medico postulantia. Multa quidem virginitatis physicae ut temere dicunt adesse signa, Viris Celeberrimis contenditur, quibus praesentibus virginem adhuc intactam esse demonstrare student; haec omnia vero fallacia, iudiciumque de integra virginitate maxime difficile, immo saepe impossibile esse negotium, facili modo demonstraturus sum. Signa nimirum praecipua ex mente Clarissimorum Virorum sunt, praesentia hymenis, angustia et copiosae rugae vaginae cum mammis firmis et quasi constrictis, magnitudo color et integritas glandularum myrtiformium, dolor atque effusio sanguinis in primo coitu. Sed neque ex praesentia, neque ex absentia hymenis celebris illius virginitatis sic dicti clausuli ad hanc, vel praesentem, vel amissam certo concludi potest. Non solum enim in virgine quae coitum celebrauit, superstes manet, quod aut ob suam interdum firmitatem aut a mare debiliori, parua mentula instructo destrui non potuit, quin immo experientia teste, feminam saluo hymene gravidam factam esse, relatum legimus;

sed ex altera parte etiam, salva virginitate abesse potest, cum partim propter irregularem partium genitalium structuram plane deficiat, partim ob suam tenuitatem in prima aetate casu fortuito v. c. salu, vel in ipsa incauta inspectione destrui possit, quod ipsum frenulo in inferiori labiorum vulvae commissura obuio, ab aliis vt infallibile signum assumto accidere potest. Alterum signum quod ex angustia et copiosis vaginae rugis assumunt, tanti quoque valoris esse nequit, cum momenta cur dubium statuamus, facile accedere possint. Quam diuersa enim haec angustia assumenda est, ratione aetatis, temperamenti, naturalis dispositionis, quantum praegressi morbi v. c. chlorosis, fluor albus, hanc angustiam mutare possunt? et experientia simul euictum est, tempore fluxus menstrui vaginam semper laxiorem amplioremque inueniri. Quodsi statim absoluto menstruationis negotio talis disquisitio insitueretur, facile in errorem duci poterit Physicus; accedit, quod supitici et longiori a coitu abstinentia haec angustia ad tempus rursus restitui possit. Signum autem ex glandulis myrtiformibus a ZACCHIA, PINAEO, SEVERINO et MAURICEAU tabulis aeneis exsculptis depromptum, amissam potius denunciant virginitatem, et secundum MORGAGNI k) nil, nisi reliquiae disrupti hymenis sint. Dolor vero in primo coitu sanguinisque effusio in Mosaicis legibus l) iam asserta, et a multis gentibus vt infallibile signum assumtum, effectus quidem violentiae genitalibus in primo coitu illatae praesentisque angustiae sunt; at, quis non videt? etiam hoc quam maxime pro maiori vel minori membri genitalis qualitate differre, quin etiam artificiorum ope produci posse. Alia signa ex qualitate vinae et ratione hanc

k) MORGAGNI Aduers. anat. I. pag. 39.

l) MICHAELIS *Mes. Recbr.* II. 92. 137.

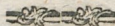
hanc mittendi, ex colli peripheria, colore papillarum mammalium lubenter relinquo, cum statim ut vana atque ambigua appareant.

§. 12.

De *graviditate et dissimulata et simulata* renunciare, rem sane arduam multisque difficultatibus praeditam fere omnes vno ore concedunt. Quamvis enim symptomata, foecundum coitum plerumque sequentia, mutationesque et in utero et in reliquo corpore obviae, satis clara conceptionis signa nobis praebere videantur; Celeberrimos tamen Viros symptomatibus aliorum maxime complicatorum morborum, summos in errores ductos ^{ll)} experientia comprobatum habemus. Quoties non mola, vel polypus uteri vel hydrops saccatus uteri, et ovarii, veramentiti sunt graviditatem? Eo magis ergo medico ignoscendum erit si primis graviditatis mensibus nihil certi definire audeat, suumque iudicium ad opportunius tempus potius differt. Omnia enim signa, quae durante graviditate colligi possunt, vel ex statu feminae externo, ex functionibus nempe naturalibus, vel ex corpore ipso et praesertim ex mutato illius abdomine, vel denique ab uteri exploratione desumuntur; sed ante dimidium vel saltem ante tertium mensem graviditatis omnia eius signa incerta esse, levi opera demonstrari potest. ^{m)} Nausea enim, vomitus, appetitus irregularis, languor, oculi retracti liuidi, atque circa eos circulus flavescentis, dentium dolor, salivae copiosa excretio,

ll) STARKS *Archiv für die Geburtshülfe*, 1. Bd. n. 1. et PVLIS *Repert.* 1. Bd. n. Abschn. n. 1.

m) Leges romanae praecipiant non solum ut feminarum venter, si praegnantem se aiunt inspiciatur, sed illae ipsae etiam usque ad partum custodiantur. Vid. tot. Tit. D. de ventre inspiciendo, custodiendoque partu.

cretio, et quae sunt alia signa communia, eadem ratione quoque ab alia morbosa, nervos irritante produci possunt, atque plerumque etiam in iis, qui suppressis laborant catamenii, occurrunt, in quibus ob sympathiam magnam, quae utrum atque mammas intercedit, hae tument, atque compressae, humorem lacti similem produunt. Defectus vero catameniorum neququam ut signum grauiditatis certum assumi potest, cum a multis aliis causis supprimi possint, quin immo in quibusdam grauidis per primos adhuc menses, in quibusdam per totam grauiditatem fluere, atque adeo lactantem ipsam, non menstruatam concipere posse, experientia docet. Abdominis porro complanatio ab utero intra peluim abscondito, eiusque orificii in vaginam descensus ab aliis assumtus pari ratione fallere possunt, cum status cachecticus, fibrarum laxitatem inducens, hydrops, flatus pondere suo uterum prementes, vaginae et uteri prolapsus, saepe hanc mutationem uteri eiusque orificii efficiant grauiditatemque simulent. Ipsum illud recentioribus temporibus praecipue a STEINIO ut certum pronunciatum signum, quod nimirum uteri orificium antea oblongum, post conceptionem magis rotundius fiat, tale reuera non est, cum etiam in deficientibus mensstruis illud saepe mollius rotundiusque appareat et saltim in primiparis tantum obseruari potest.

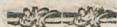
§. 13.

In vulneratis adhuc uiuentibus medicus saepe ad gradum lethality quae vi externae sublequitur definiendum requiritur, quae res per se iam ardua atque difficilis, maiores creat molestias, si de laesionibus capitis quaeritur. Quanquam enim recentioribus temporibus studio praecipue SCHMUCKERI, RICHTERI, POTTII, METZGERI doctrina de laesionibus capitis magis exulta, earumque tractatio praesertim metho-
do

do Schmuckeriana ad maiorem perfectionis gradum ducta fuit, *harum tamen prognosif semper fere dubia atque ambigua erit*, cum fere quilibet casus, singularibus et ab aliis plane diuerfis, diagnofin aequae ac prognofin difficiliorem reddentibus, fymptomatibus ftipatus fit, et inprimis laefiones, quae externas capitis partes, nullam violentiam perpeffas nec minimum contufionis veftigium prodentes, afficiunt, maxime lethales euadant. n) Omnia enim in his laefionibus a maiori vel minori cerebri commotione, eamque plerumque concomitante extravafatione, ab inflammatione atque fuppuratione cerebri, eiusque membranarum non certo praefagienda, et ab initio dignofcenda, dependent, immo experientia comprobatum legimus, tales laefiones faepe post unum alterumve mensem, immo annos demum lethalem habuiffe euentum. o) Omnia enim fymptomata commotionem et extravafationem concomitantia, nifi maiora difrupta funt vafa, ab initio, omnem interdum ingenii aciem eludunt, aut tarde fequuntur, tandemque fenfim aucta, omne artis auxilium haud raro irritum reddunt. Medicus ergo de harum laefionum lethalitate, vel exitu renuncians tam diu iudicium fuum fufpendere, aut faltem dubium reddere cogitur, donec pluribus atque grauioribus indiciiis collectis, de earum effectu certior redditus, definitum quoque proferre queat iudicium.

§. 14.

- n) BÜTTNER, *von der Tödtlichkeit der Wunden*, Caf. XII. et XIV. ZITTMANN med. for. Cent. V. Caf. 33. NÜRNBERGERI Proluf. de Chirurgia recentiorum abfolutam vulnerum lethalitatem capitis praecipue non infringente, pag. VIII. Exempla alapae lethalis apud BÜTTNER. lib. cit. in veniuntur Obf. 17. et apud ZITTMANNVM lib. cit. Cent. III. Caf. 36.
- o) BYCHOLZ. *Beiträge zur gerichtl. Arzneeyw.* 4ter Tb. pag. 50. POHLIUS in progr. de periculo contuf. capitis. PXLs Auffätze, 4ter Bd. n. 19.

§. 14.

Cum hac *imbecillitate artis* alia coniuncta est causa, vel ortum inducit, *ipse dissensus* nimirum *artis peritorum*. In casu enim paullo difficiliori vel tenebris adhuc inuoluto iudicando, pro varia qua rem considerant ratione, diuerso ingenii acumine, variam ferunt sententiam, notiones, diuisiones et distinctiones toto coelo saepe inter se diuersas edunt et plus ipsi arti nocent, quam profunt. Hoc enim dissensu, defensoribus magnum, omne visum repertum dubium vanumque praedicandi, aperiunt campum. Cum enim hi, medicos forenses impugnando, omnia plerumque, in horum scriptis colligere soleant, quae ad causam rei defendendam vilo modo prodesse videntur, cum summam artem in reo a poena promerita ordinaria quocunque nomine liberando ponant; longe facilius sinem hunc assequuntur, si celeberrimorum virorum dissensum de re proposita demonstrare, virosque fide dignos contrariam sententiam fouere, obicere possunt. Quoties reorum defensores absolutam lethalityatem cuiusdam vulneris v. c. capitis, quorundam artis peritorum auctoritate suffulti, solummodo ob omis-
sam trepanationem in dubium vocarunt, eamque tunc mere accidentalem habent, p) cum alii satis superque demonstrarint in multis casibus solam trepanationem minime indicari, quia saepe hac nihil effici multo minus causa mortis tolli possit.

Qui dissensus vero eruendo ita contrarius, in nullo fere medicinae forensis capite maior deprehenditur, quam in eo, quo de *desinienda lethalityate vulnerum* agitur. Sic ZACCHIAS q) et WELSCHIVS r) vulnera

p) NÜRNBERGER. loc. cit. pag. XII.

q) Quaest. med. leg. L. V. Tit. II. Quaest. 2.

r) Rat. vuln. ioh. iudic. Cap. 2.

vulnera tantum absolute et vt plurimum lethalia assumunt, BOHNIVS s) e contrario per se et per accidens, lethalia, prioraque iterum in absolute et vt plurimum lethalia diuidit, quocum etiam consentire videntur, TEICHMAYERVS, t) DE HALLER, u) HEBEN-TREIT, v) VAN SWIETEN, w) BÜFTNER, x) BRINDEL, y) PLENK, z) aliique. Ab horum vero virorum sententia quam maxime declinant, ALBERTI, a) MAU-CHART, b) WERNER, c) LVDWIG, d) BAWMER, e) nullam aliam distinctionem admittentes, nisi lethalitatis absolutae et per accidens; ad priorem classem vulnera per se et vt plurimum lethalia nummerant. Cum his ratione distinctionis in absolutam et accidentalem, ESCHEN-BACH, f) RVEF, g) BOERNER, h) MEIER, i) quidem conueniunt, sed quam maxime rursus discedunt, immo contrarium docent, dum vul-

nera

s) De renunciat. vuln. Sect. I. pag. 28.

t) Instit. med. leg. Cap. XXII. Quaest. 2.

u) *Vorlesungen über die gerichtl. Arzneykunst*. Bd. 2. Cap. 22.

v) Anthropol. for. Sect. II. Memb. II. Cap. II.

w) Comment. in BOERH. Aph. T. I. §. 150.

x) *Aufricht. Unterricht von der Tödtlichkeit der Wunden*, §. VI. p. 3. et sqq.

y) Med. leg. Cap. VI.

z) *Anfangsgründe etc.* pag. 28.

a) Iurisprud. med. C. XIV. §. V.

b) Dissert. de lethal. per accidens, Tübing. 1750.

c) Diss. qua euincitur mod. forens. etc.

d) Instit. med. for. P. II. Tr. II. Cap. II. Sect. I.

e) Med. for. Cap. VIII.

f) Med. leg. Cap. §. 46.

g) *Unterricht von Criminalfällen*, Abteil. 4. S. 87.

h) Instit. med. leg. §. 164 sqq.

i) BRINDEL, Med. leg. ed. MEIER. p. 32 et 160.

nera per se et vt plurimum lethalia potius ad accidentalialia ducunt. Aliam rursus viam ingressi sunt BRINCKMANN, k) STOLL l) et PLOUQUETT, ll) qui quidem etiam duas tantum classes, absolutae et accidentalialis lethalitatis assumunt, in priori tamen iterum subdivisionem admittunt, nimirum indiuidualiter absolutae lethalitatis.

Cum ergo in hac re grauissima, auctores tam vehementer inter se dissentiant, facili quoque negotio visum repertum optimum non sine aliqua veritatis specie impugnari poterit; quod enim vulnus alii absolute lethale, alii rursus tantum per accidens pronunciant, hinc difficultates multis diuisionibus augeri magis, quam tolli videntur. Optime ergo medici forenses in hac re dubia admodum versari videntur, qui ad nullius auctoritatem respicientes, solummodo disertis verbis, argumentisque certis suffulti renunciant, an laesio praesens curari potuisset nec ne. m) In eo enim omnis rei cardo vertitur, cum vulnus absolute lethale, omnem medelam excludat, mortemque vt vnicum agnoscat effectum, per accidens vero lethale curationem quidem admittat, sed ab alia interueniente causa, qua immediatus nexus, inter mortem et laesionem demonstrari nequit, haec curatio impeditur, morsque inducitur. Ad has ergo duas classes omnes laesiones ni fallor

k) *Anweisung für Aerzte und Wundärzte etc. Abschn. III.*

l) *Rat. med. Tom. VI. Sec. IV.*

ll) *Comment. med. in Process. Crim. Sec. I. Cap. III.*

m) *Mecum consentire videtur TEICHMAYERVS instit. med. leg. vel for. C. XXII. quaest. 3 etc. „In renunciatione non adeo attendendum, an vulnus huius vel illius organi in genere ab auctoribus lethale dicatur; sed potius examinandum, an hoc praesens et indiuiduale vulnus de quo quaestio est, et de quo iudicium facere debet medicus, sit lethale, nec ne?“*

lor recte reduci possunt, lethalitasque individualiter absoluta a PLOU-
QUETTO producta, pro varia conditione, mox ad primam, mox ad
alteram classem, mihi pertinere videtur. Multum enim abest, ut hac
subdiuisione maiorem accenderit lucem, securioremque in definienda
certitudine facti complanauerit viam, immo potius obducentes in
maiores induxerit difficultates. Cum enim secundum eius senten-
tiamⁿ⁾ delinquens, praeternaturalem individui quod laesit conditio-
nem, bene sciens, nullo modo excusari, sed omnino poena ordinaria
affici debeat, ante omnia quoque definiendum mihi esse videtur, an
reus hoc scierit, vel scire potuerit, quomodo autem hoc medicus fo-
rensis eruere poterit, equidem non perspicio, neque PLOUQUETTUS,
qua ratione hoc optime fieri possit, protulit momenta.

§. 15.

Saepe quoque *res ipsa indaganda* in causa esse potest, cur visum re-
peritum mancum dubiumque euadere debeat, dum nempe sensus no-
stros non afficit. Quaecunque enim explicamus, cognoscenda a nobis
sunt ante omnia, alias nullas proferre possumus notiones; nihil enim
in intellectu, quod non antea fuerit in sensu.

Quemadmodum in medicina plura occurrunt, de quorum prae-
sentia nullo modo dubitare debemus, a natura tamen ita recondita
sunt, ut, vel maxima adhibita opera, ad efficiendos sensus minime ido-
nea reddantur, sic etiam Physico interdum quaestiones de rebus pro-
ponuntur, quas, licet vere adesse, negari non potest, ad eas tamen ex-
plicandas, materiam aptam haud praebendo, omne interdum ingenii

C 2

acumen

n) PLOUQUETT *Abhandlung über die gewaltsamen Todesarten, Tübingen*
1788. pag. 79.

acumen eludunt. Sic maritus a coniuge *impotentiae* accusatus, qui sub inspectione ipsa ne minimum in genitalibus, quo impotens nominari possit, ostendit vitium; scrotum eius non flaccidum, sed rugosum, atque retractum, testiculi in eo obuii, iussa magnitudine et conditione gaudent, penis naturali modo constructus, praeputio, quod tamen retrahi potest, tectus, neque Hypospadiaeus, sed glans penis in anteriori et media parte perforatus, ipsaeque erectiones adesse possunt, cognitumque, ipsum cum alia coniuge, non solum vere concubuisse, sed etiam illam gravidam reddidisse, et tamen ratione huius coniugis, vera impotentia, a Physico non detegenda, laborare potest. Causa enim interne latere, vel a singulari quodam taedio aliove thori mysterio, obducentem medicum plane fugiente, dependere potest. In hoc casu ergo, certi quod atque definiti nullo modo pronuntiare licebit. Talia frigiditatis maris, ut auctores vocant, exempla apud PVLIVM ^o) recensita legimus, et ego ipse maritum nosco, qui a prima vxore ob impotentiam, iudicio ecclesiastico separatus, cum altera coniuge iterum coniunctus, non solum in felicissimo viuit matrimonio, sed etiam plures iam procreauit liberos sanos vegetosque.

An reus tempore, quo delictum commisit, mentis suae compos fuerit, illudque ergo ei reuera imputandum sit, an in eius arbitrio non positum fuerit, ut euitari possit, quippe qui sua mente uti non poterat, neque rerum causas inspicere, earumque effectum intelligere, atque diiudicare, saepe in foro quaeritur, et medicis ad diiudicandum proponitur; praesertim, cum reorum defensores hoc momento, ad reum, si aliter fieri non potest, excusandum, vel saltim a poena ordinaria liberandum, vtuntur. Cum vero omnis perscrutatio status mentis in

homi-

^o) PVLIVS *Aufsätze und Beobacht. iste Samml. pag. 224.*

homine, ad grauissima, difficillimaque Physici negotia iure meritoque numeretur, quippe qui iam in statu naturali, arctissima illa, quae inter animam et corpus intercedit coniunctione, nititur, nec a nobis cognosci potest, cum sensus nostros fugiat, multo minus hoc in statu praeternaturali a nobis fieri poterit. Animaduertimus quidem animam in corpus agere, et vice versa corpus ab illa affici, causam autem modumque, qua haec fiant, explicare in nullius forsitan erit potestate. Interim quidem non est negandum, tum ex contemplatione corporis, tum ex mentis functionibus, signa desumi posse, quibus, num quis sanae mentis sit, nec ne, probabiliter euinci potest; cardo vero rei summaeque difficultas in eo cernitur, vt definiamus, an delinquens tempore perpetrati delicti, sanae mentis fuerit, nec ne. Habent enim hi mentis morbi hoc cum aliis corporis morborum generibus commune, vt periodos nonnunquam tempusque intercalare admittant, quod lucidum appellant interuallum, quo tempore si facinus commiserit, nequam exultationem locum habere, immo vere imputandum, atque eum poena ordinaria afficiendum esse, leges iubent. p) Lucido autem interuallo delictum commissum esse, tunc pierumque statuitur, si in delicto ipso nullus cum idea fixa reperiri possit nexus; ad quod vero, neque afirmando, neque negando responderi posse, certo mihi persuasum habeo. Quis enim quaeso, certitudine quadam concludere audeat: si secundum ideas sani hominis, nullus nexus inter delictum commissum et ideam fixam insani reperitur, nullus quoque nexus aderit in homine, qui quidem caeteroquin sanae mentis est, tamen quoad vnam ideam delirat. Id circo enim, quia mens non tota sana est, alius homo sanus, a statu animi idearumque combinatione delirantis, nunquam certum ferre poterit iudicium; hinc certe melius mihi videtur, in re tam dubia, aut iudicium plane suspendere, aut saltem in mitiorem abire sententiam.

p) BERGERI *Electa iuris criminalis*, pag. 5. Se-

Sectionis legalis obiectum esse potest *neonatus* vel *infans suffocatus*, in quo praeter suffocationis signa consueta, nimirum pulmones et cor, praecipue eius auricula et ventriculus dexter, sicut et vasa encephali, sanguine oppleta, et quae sunt reliqua, nullum violentiae externae perpessae adest vestigium, et quaestio mouetur, an infans matris culpa, vel ea inscia mortuus sit. Sectione accuratissime instituta, omnibusque rite perpensis, iudicium medici tamen mancum ambiguumque erit. Quis enim certo poterit definire, an infans matre dormiente, ergo ea inscia, forsan lactante, a mammis v. c. in faciem deciderit, et cum aër, neque per os, neque per nares pulmones intrare potuerit, suffocatus fuerit, an forsan potius mater callida ipsum hanc situm infanti dederit, vel eius os integumentis crassioribus, omnemque respirationem impediens obtegerit, sine, vt externo intuitu aliud violentiae vestigium adsit.

De *beneficio vere peracto*, vel *imputato* renunciare, rem esse difficultissimam, quilibet concedet, cum iam ipsa notio veneni maxime aequivoca sit. Plerumque enim per corpus naturale definiunt, quod iam in minima dosi, deleterios in corpore producit effectus; sed nonne etiam pleraque horum sic dictorum venenorum vt medicamenta optima adhibentur maximeque salutare in corpus nostrum edunt effectum, sic vt fere affirmare possumus, minime naturam sed dosin venenum facere, nullumque dare venenum absolutum, quod non interdum consuetudine innocuum, aut mixtione et dosi salubre fieri possit, variasque substantias tantum *Idiosyncrasia* nocius euadere. Mutationes ipsae, in mortuo obuiaae, non certo demonstrant, eum veneno necatum esse, cum ipsi humores corporis nostri, breui tempore saepe tantam acrimoniam assumere possint, vt venenis similes edant effectus, vt in Cholera interdum obseruatur. Sic HEBENSTREIT q) ait: „*Possunt sane in ipsis hominibus ex malo humorum habitu, quam Cachexiam vocant, subito nasci venena; quam saepe febris, subito lethifera, ab aliquo pathemate, maxime ab ira, accenditur.*“ et paulo inferius in eadem pagina: „*Possunt omnino in corpore venena nasci, atque ipsi humores vitales vni vasa sua destruendi saepe acquirunt;*“ immo FR. HOFFMANN r) adeo contendit,

ma-

q) lib. cit. pag. 523.

r) Consult. med. T. II. D. V. C. VI.

maculas coloratas, pilorum defluuium, inflammationem ventriculi humorumque putredinem fortiorem, a singulari illorum corruptione et acrimonia oriri posse. Nisi ergo antea iam, mortuum venenum accepisse, euictum est, vel, quod primum est, nisi ipsum in ventriculo venenum adhuc reperiatur, nunquam certitudine, de veneficio medicus obducens renuntiare poterit. Cum autem saepe nihil inueniri possit in ventriculo, partim, ob nimis paruam assumti veneni quantitatem, dum iam nonnulla grana v. c. arsenici ad necandum sufficiant, partim, quia in fluida forma assumtum et cum reliquis ventriculi contentis intime mixtum fuerit, partim vomitu, vel naturali, vel arte facta, omnia iam eiecta fuerint; primarum viarum conditio, possibilitatem tantum et probabilitatem, nunquam vero certitudinem veneficii testantur. Neque minori Physicus laborat difficultate, si definiendum ei imponitur, quodnam venenum applicatum fuerit, cum fere, quodlibet singularia sibi que propria prodat symptomata, multorumque venenorum effectus adhuc fere plane incogniti sint.

§. 16.

Varia momenta, quae circumstant atque fortuito accedunt Physico interdum in renuanciando obicem fortiorem, nec facile remouendum opponunt. Sic v. c. si incuria obstetricis, aut adstantium, prior ex gemellis signo non notatus est, in ambiguo sane res ponitur, dubiumque erit, cui ius primogeniturae competat; cum nec roburis, aut formae praesantia, nec ingenii excellentia alterutrius sufficiens ad enucleandam veritatem esse possit argumentum, nam debiliior, et ratione formae, tum corporis, tum ingenii, multo minor, eadem ratione prior ex vagina excludi poterat. Multo maior autem esset difficultas decidendi, si, vt gemelli sectione caesarea in lucem edendi essent, acciderit.

Obductione saepe nimium protracta, si tempus, quo corpus delicti ad obductionem aptum fuerat, praeterlapsum est, multa oriuntur incommoda, medico forensi minime imputanda. Fieri interdum potest, vt parentes quibus natura liberos negauit, arte sibi prolem comparent, infantem supponunt, ne bona ad alios transeant et praecipue hoc fieri vbi, ad feudum retinendum, filius necessario requiritur, experien-

perientia docet. Adfunt nunc quidem puerperii signa, nimirum genitalia externa tumida, mollia, relaxata, atque vagina extensa, os uteri aequè tumidum et molle, mammae lacte turgentes, lochiorumque fluxus, defumuntur porro signa ab infante, maxime ex eius umbilico; attamen ex omnibus his signis rite quoque perpensis nil certi demonstrari poterit, nisi obductio saltem primis decem diebus instituitur, post longius enim temporis spatium, forsitan post menses plures, omnis obductio irrita, omneque iudicium dubium manebit. Absentia enim lochiorum atque lactis in mammis ab alia causa dependere potest, sicut et rugositas ventris atque laxitas genitalium, neque necessario sequitur, ut similitudo quaedam infantis cum patre, vel matre adsit, quoniam lineamenta oris in neonatis nondum sic evoluta sunt, ut vera similitudo cognosci possit.

Putredo quoque non leue erudendae veritati obicit impedimentum, immo saepe omnem veritatem inveniendi, surripit spem. Putredine enim tota forma partium mutatur, dubiumque plerumque manebit, an destructio partium violentiae perpeffae, an putridae solutioni adscribenda sit; et praecipue quoque corpus putredine penitus corruptum, nullo modo obductionis obiectum esse potest, dum sanitati obducentis maxima inde frui possunt incommoda, meritoque tunc obductio intermitteri debet; hinc recte mihi TEICHMAYERVS^{s)} monere videtur: „*Putredo mutat formam cadaveris et laesionem, in tali sensu medicus distinguere non potest, nec medicus eiusmodi corpus cum dispendio sanitatis inspicere tenetur, tandemque talis inspectio nullius est usus.*“

§. 17.

Iam vero his omnibus expositis apparere mihi videtur, Physicum non semper certam proferre posse sententiam, neque ei hoc imputandum, cum causae, quae veritati eruendae inuincibile obiciunt impedimentum, saepe adint. Copiosius quidem hoc argumentum exponere potuissem, si fini proposito accommodatus duxissem, benevolos vero expecto lectores, quos, ut ea, quae proposui, aequo animo suscipiant, omni, qua par est, humanitate rogo.

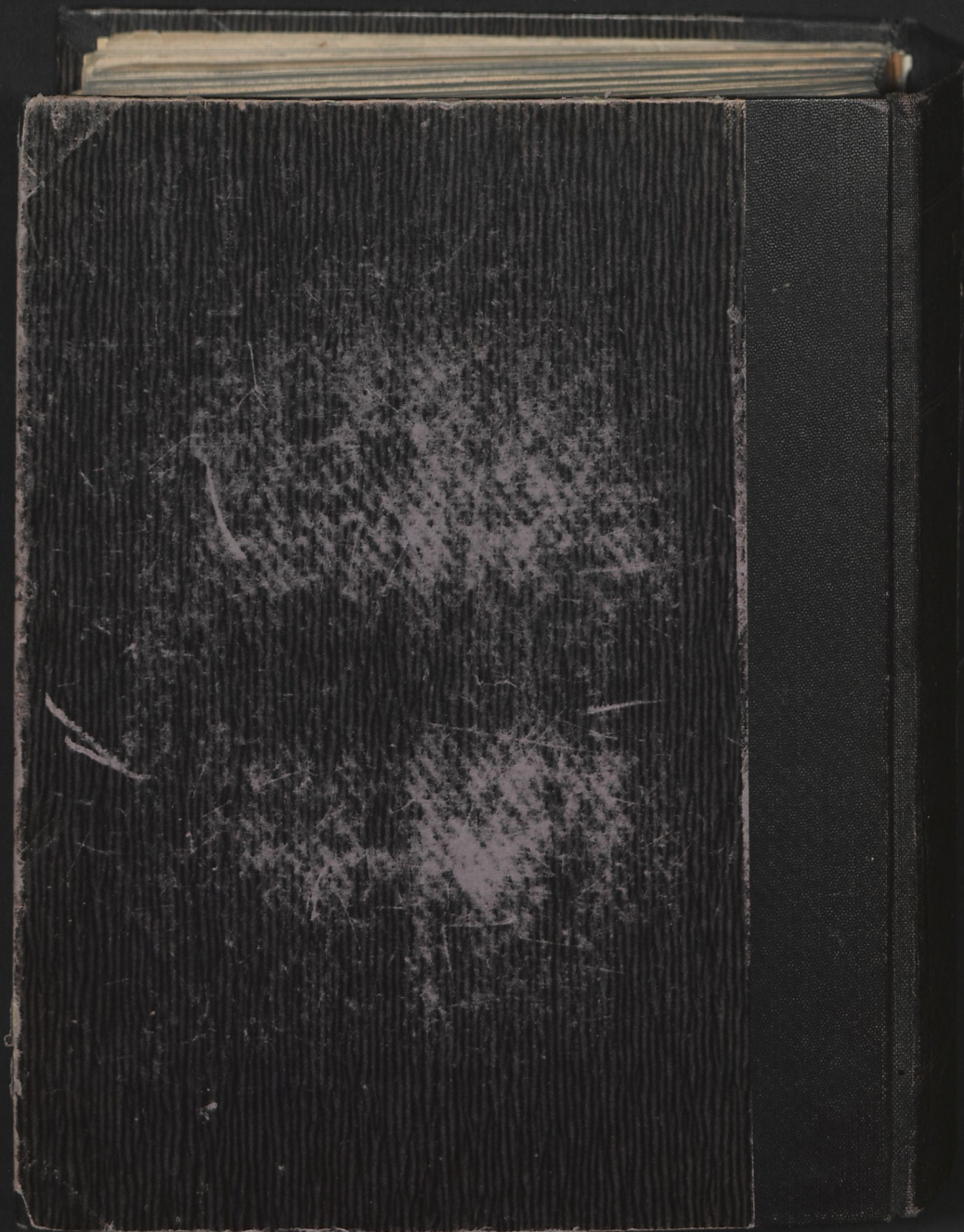
s) lib. cit. Cap. XX. Quaest. X. p. 187.

Wittenberg, Diss., 1796-98
vd18

f
Sb. a

DE
IVDICIO MEDICI FORENSIS
SAEPE DV B IO

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICO - FORENSIS

QVAM
CONSENSV ET AVCTORITATE
GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS

AD SVMMOS IN MEDICINA
ET CHIRVRGIA HONORES
IMPETRANDOS

D. XXI. IVNII MDCCCXCVIII.

H. L. Q. C.

PVBlicAE ERVDITORVM DISQVISITIONI SVBMITTET

GOTTLIEB AVTENRIETH

VITEBERGENSIS
MEDICINAE CANDIDATVS.

VITEBERGAE,
LITERIS TZSCHIEDRICHII.

22

7398,
1a

